

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**ОСОБЛИВОСТІ ВИРАЗНИХ ЗАСОБІВ ХОРЕОГРАФІЧНОГО
СТИЛЮ КОНТЕМПОРАРІ**

**Кваліфікаційна робота (проект)
Пояснювальна записка**

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: студент 16-431 гр.
Спеціальності 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Босенко Владислав Валерійович

Керівник доцентка Рехліцька А.Є.
Рецензент художня керівниця
Народного ансамблю танцю
«Калиновий цвіт»
Малінська І.Г.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	6
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.....	6
1.2. Ідейно-тематична основа твору.....	9
РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	13
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	13
2.2. Графічні таблиці твору та опис хореографічного тексту.....	13
2.3.Сценографія.....	18
ВИСНОВКИ	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	22
ДОДАТКИ	25
Додаток А.....	25
Додаток Б.....	28
Додаток В.....	29
Кодекс академічної доброчесності	

ВСТУП

Актуальність теми. Радикальні зміни в незалежній Україні суттєво вплинули на стан культури. Складається нова соціокультурна реальність, зростає інтерес до національних і зарубіжних культурних цінностей.

У другій половині ХХ ст. більшість танцювальних і балетних форм, що розвивались під впливом певної художньої стилістики чи течії, набули самостійності, завершеності. Так, одним із напрямків сучасної хореографії вважається контемпорарі.

Це стиль сучасного сценічного танцю, який виник на основі стилів модерн та постмодерн, як бажання танцівників знайти нові засоби виразності на відміну від догм класичного танцю і легковажності естрадного танцю. Для контемпорарі характерна відмова від традиційних атрибутів балету, він передбачає велику кількість різних технік щодо роботи з тілом, диханням, свідомістю. Танець цього стилю часто виконують босоніж. Складається враження, що в контемпорарі існує величезна різноманітність форм руху, але загалом можна сказати, що техніка контемпорарі ґрунтується на гармонійному синтезі східної техніки (йога, айкідо, цигун тощо) й класичного західного танцю. Танцюрист, який виконує цей стиль, накопичує енергію, думки, емоції, а потім віддає їх глядачеві. Контемпорарі це не просто стиль танцю. Ідеологією сучасного контемпорарі можна вважати слова А.Дункан: «Танець – це природне продовження людського руху, відображення емоцій, почуттів і характеру того, хто його виконує». Тож засобами стилю контемпорарі можна розкрити різні психологічні стани особистості, показати її переживання та драми.

Зараз, зважаючи на епідеміологічний стан в країні та впровадження карантинних заходів, дуже багато людей залишились наодинці і гостро відчули стан самотності. А.І. Титаренко цілком обґрунтовано стверджує, що в ХХІ столітті «...проблема самотності набула небувалого за

значенням філолофсько–етичного статусу: в ній побачили один із вічних, фатальних джерел не тільки трагічної безнадійності існування людини, але й ходу всієї історії» [14, с.688]. Одним з завдань нашої роботи є постановка хореографічної композиції, в якій ми вирішили розкрити саме цю проблему - самотність, використовуючи засоби стилю контемпорарі. Цей стиль широко використовують у сучасних балетах М. Канінгема, М. Бежара, Б. Ейфмана, У. Форсайта, П. Бауш. Зростаючий інтерес до цього напрямку талановитої непересічної інтелігенції, зумовлює прагнення дослідити теоретичні аспекти хореографічної культури ХХ ст. Саме тому **темою** нашої кваліфікаційної роботи ми обрали «Особливості виразних засобів хореографічного стилю контемпорарі».

Мета: дослідити психологічні особливості стану самотності людини та створити хореографічну композицію на основі лексики контемпорарі.

Для досягнення мети творчої роботи нами були поставлені наступні

завдання:

- проаналізувати теоретичний матеріал з історії виникнення стилю контемпорарі та обґрунтувати історико-мистецькі засади хореографічної композиції;
- визначити ідейно-тематичну основу хореографічної композиції, зокрема танцю «Безмолвна безодня»;
- зробити опис композиційно-архітектонічної побудови хореографічної композиції;
- розробити графічну таблицю твору з описом хореографічного тексту;
- розробити до хореографічної постановки оригінальну сценографію та створити костюми.

Об'єкт дослідження - витоки та форми сучасного танцю стилю контемпорарі, психолого-емоційний феномен особистості – самотність.

Предмет дослідження – розкриття внутрішніх емоційних переживань самотньої особистості засобами танцю контемпорарі;

Методи дослідження – теоретичний аналіз літератури з проблеми дослідження, аналіз творчості видатних балетмейстерів та репертуарів танцювальних колективів, перегляд та аналіз відео матеріалів, спостереження.

Практичне значення дипломної роботи полягає в можливості її використання вчителями хореографії в процесі педагогічної діяльності на заняттях з сучасного танцю, керівниками хореографічних колективів під час підготовки та проведення занять з хореографії, та у концертній діяльності.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції

Хореографія, як вид мистецтва завжди мала велике значення в житті людини, вона, як і раніше видовище, приємне проведення часу, соціальний ритуал і т.д., але саме як сучасне мистецтво, актуальне художнє висловлювання вона оформилась недавно. Танець став сучасним мистецтвом, придбав новий зміст і нову роль

Нові форми в хореографічній культурі першої половини ХХ ст. зумовили появу таких термінологічних кліше, як: «ритмопластика», «танець модерн», «експресивний танець», «фокінізм», «перфоманс», «дунканізм», «естрадний танець». Власне, цими назвами окреслено новаторське втілення неакадемічного сценічного образу засобами специфічної танцювальної техніки.

Дослідженням цієї проблематики займалось багато науковців. Пастух В.В., Кохан Т.Г., Васильєва Л.Л., Романко В.І., Білаш П.М., Бернадська Д.П. розглядали окремі танцювальні форми модерністського, імпресіоністичного танцю, музичні форми джазу. Естетика мистецтва ХХ ст., його течії, напрями і стилі розглянуто в роботах Левчук Л.Т., Лозового Л.В.

Ще у 20 – 50-ті рр. у своїх теоретичних дослідженнях М. Фокін, Ф. Лопухов, К. Голейзовський порушували питання про необхідність оновлювати балетну лексику шляхом впровадження нових на той час модерністських виражальних засобів (експресіонізму, абстракціонізму, кубізму тощо). [3, с. 16].

Все це стало лейтмотивом виникнення нового танцювального жанру та напряму сучасної хореографії – контемпорарі.

Багато джерел стверджують, що народження контемпорарі, як танцювального напрямку, стався на заході ще в 50–х роках минулого століття. Однак, якщо заглибитися в історію виникнення контемпорарі денс, стає зрозуміло, що назвати конкретну дату і місце, де вперше станцювали даний танець, неможливо.

Існує дві думки відносно походження Contemporary-Dance. Перша зводиться до розгляду сукупності авторських технік європейського походження, орієнтованих на класичний танець з застосуванням нових технологій сучасної хореографії. Цієї думки дотримуються хореографи і балетмейстери, які представляють N-Y Citi Ballet, English National Ballet, Grand D' Opera, а також І. Кіліан, Б. Ейфман та ін. [34, с. 25].

Друга думка презентує Contemporary-Dance не як єдиний однозначний стиль, а радше, як набір танцювальних технік і методик, які сформувалися на основі американських та європейських танців модерн і постмодерна. У цьому випадку відмінними особливостями Contemporary-Dance є заміна напружених м'язів і різкого розслаблення, робота з диханням, падіння і підйоми, різкі зупинки (часто на прямих ногах), балансування, швидка зміна емоційних станів [12, с. 59].

Водночас варто відзначити, що Contemporary-Dance – це не єдиний однозначний стиль, а швидше набір танцювальних технік і методик, запозичених із модерну та постмодерну. Відмінними особливостями Contemporary-Dance є: класична виправка і натягнутість (руки, ноги, спина), дихання, різкі зупинки та падіння і підйоми.

Значний внесок у розвиток контемпорарі зробили такі танцюристи і хореографи як Ruth St. Denis, Doris Humphrey, Mary Wigman, Paul Taylor, Rudolph von Laban, Martha Graham, Loie Fuller, Jose Limon, Marie Rambert, Merce Cunningham, і навіть музиканти Francois Delsarte і Emile Jaques–

Dalcroze, твори яких надихали і звучали в постановках і на уроках контемпорарі.

Практично всі перераховані вище особи вважаються основоположниками танцю modern, іменами багатьох названі створені і розвинуті ними техніки, але без їх участі contemporary dance як такої не придбав би свою сучасну форму [31, с. 55].

У XXI столітті стиль контемпорарі не тільки не втратив своєї актуальності, а й став одним з найбільш розвинених, популярних і комерційно успішних танцювальних стилів: його вивчають у вищих навчальних закладах і танцювальних студіях по всьому світу.

Створюючи хореографічну композицію «Безмолвна безодня», за основу якої було взято такий психо-емоційний стан людини, як самотність, ми обрали саме напрямок контемпорарі, так як йому притаманний істотний зв'язок між формою танцю і внутрішнім станом людини, кожен рух якого ґрунтується на особистих емоціях і переживаннях. Контемпорарі – це не просто техніка, це світовідчуття, це гармонія емоційного багатства.

Для того, щоб краще вжитися в образ, ми вирішили більше дізнатися про феномен самотності.

Про самотності написано і сказано багато. Самотність переслідує людину протягом усієї історії. В наші дні вона стало соціальним лихом, справжньою хворобою сучасного суспільства. Спроби філософського осмислення цього феномена також мають дуже давні традиції. Але тільки в XX столітті, за словами Н.А. Бердяєва проблема самотності стала «основною філософською проблемою, з нею пов'язані проблеми я», особистості, суспільства, спілкування, пізнання.

Тема самотності є надзвичайно актуальною в наш час, коли особливо динамічно проходить реконструкція світоглядних орієнтирів і здійснюються спроби знайти нові умови для комунікації не лише в нашій країні, а й в усьому світі. Сучасна тенденція посилення планетарної

комунікації загострює проблему самотності та порозуміння. Самотність характеризує буття людини в соціальному середовищі, вказує на її природну окремість, на прагнення ствердити власну самототожність та на нереалізоване намагання єдності з «іншим».

Самотність – це особливий емоційний стан людини, при якому він відчуває свою непотрібність і не відчуває самого себе. Самотня людина втрачає відчуття самого себе через відсутність контактів з іншими людьми, він провалюється в порожнечу, в якій його, як особистості, немає. Цей емоційний стан виникає в той момент, коли людина не отримує повноцінної уваги з боку інших людей, коли він не відчуває позитивного емоційного зв'язку з людьми або боїться її втратити.

1.2. Ідейно-тематична основа твору

Тема: Характеристика психологічної драми особистості засобами стилю контемпорарі в хореографічній постановці «Безмовна безодня»

Ідея: показ та висвітлення проблем самотності засобами контемпорарі;

Надзавдання: гармонія існування у взаєморозумінні між людьми, важливо бути «почутим» іншими та не втратити власне «я».

Наскрізна дія: сила людської особистості у намаганні «достукатись» до інших.

Конфлікт: ти не один тебе оточують багато людей, вони слухають тебе, але не чують, і ти від цього самотній.

Вид хореографії : сучасний танець.

Танцювальна форма: хореографічна композиція

Танцювальний жанр: драматичний;

Лібрето.

Самотність – це хвороба великих міст і сучасного суспільства.

Найжахливіше самотності – самотність в оточенні суспільства. Навколо тебе багато людей, але тебе ніхто не чує. Іноді у цю самотність штовхають обставини, іноді - власні думки, інколи - зависокі амбіції. Але ж без людей ми нічого не варті!

Можливо, справді, не вистачило віри, надії і сил. Або ж гору взяв звичайних страх : повірити та розчаруватись, спробувати і не зможти, злетіти та впасти, або знов повірити після нестерпного болю. Повірити комусь іншому.

А якщо в душі лише попіл? Найдорожча людина у світі кинула каміння і поцілила прямісінько в серце. І тоді воно скам'яніло. І ти вже не живеш, а ніби спостерігаєш за життям відсторонь.

І люди, наче ляльки на нитках. І тільки ти один. Один на всій землі. Нікому не потрібний. І вже нічого не виправити.

Це життя чи повільна смерть? Хто зна? Мені тепер все однакове. Сіре, сіро-чорне, ЧОРНЕ.

Чому люди стають самотніми? Адже кругом кипить життя, люди щодня заводять нові знайомства ...

Знаєте, ми стаємо самотніми не по своїй волі. Деякі стали самотніми, тому що їх кинули. Деякі – тому що їх зрадили. Все закономірно. Як говориться: земля кругла. Ми переживаємо період самотності дуже важким чином. Хтось сидить в темряві і слухає музику і думає ... У деяких руйнується життя, у деяких просто порожнеча. Багато хто тут же біжать за пляшкою в магазин, щоб зняти «стрес».

Деякі намагаються заглушити самотність зайнятістю, життям за розкладом, не залишаючи собі ні хвилини вільного часу, щоб ні на секунду не опинитися знову віч-на-віч зі своєю самотністю.

Характеристика хореографічних образів.

Образ самотньої людини дуже часто використовується у художній літературі. Герої нашої хореографічної композиції – звичайні люди. В житті кожного з них є свої радощі, перемоги, досягнення, які розбавлені

сумом, болем, втратами, невпевненістю. Але, в житті кожного настає момент, коли його не розуміють і він, оточений людьми, стає самотнім. Самотність робить всіх однаковими, ніби люди зійшли з чорно-білої світлини. Самотня людина змінюється не тільки внутрішньо, але й зовні. Стає невпевненою хода, плечі опущені, людина ніби вся скукожується, хоче сховатися від поглядів інших. В очах - сум, невпевненість у собі. Обличчя розгублене, ображене. В хвилини прояснення, коли здається, що порозуміння знайдене, тебе почули і зрозуміли – ніби виростають крила, з'являється щира посмішка, очі сповнені сльозами. Саме такими ми уявляємо героїв нашої хореографічної композиції.

Надаючи детальний художній опис, ми допомагаємо виконавцям вжитися в образ, краще зрозуміти задум хореографа-постановника, і тим самим зробити показ хореографічної композиції видовищним, яскравим, емоційно наповненим.

Аналіз музичного супроводу.

Музичною основою для нашої хореографічної композиції ми обрали монолог Маргарити «Люди помирають від самотності» з мюзиклу «Бюро щастя». Композитор – Віктор Лебедев, вірш – Юрія Ряшенцева, музична драматургія – Людмили Гурченко.

«Колись давно, я дивилась кіно. І там, здається, лікар казав, що люди помирають від самотності. Особливо в моєму віці. Ні, хоча я ще не така стара, просто більше – не молода. Люди помирають від самотності. Але про це не пишуть у свідоцтві про смерть, не пишуть... Але ж це так... Ех, скільки самотності в цьому місті. Ви знаєте, її можна навіть почути, потрібно лиш трохи прислухатись. Зовсім трохи... Зовсім трохи...», - саме такі слова говорить героїня мюзиклу Маргарита, яку грає Людмила Гурченко. Слова монологу якнайкраще передають настрій нашої хореографічної композиції. Музика, на яку накладаються ці слова, прагне розкрити суть духовності людини як найдорожче, чим обдарувало її життя, звеличує людину з її багатим внутрішнім світом.

Її автором є Віктор Лебедев – заслужений діяч мистецтв РРФСР, народний артист РФ, автор музики до 106 вітчизняним кінофільмів. Віктор Лебедев написав оперу «Чарівник Смарагдового міста», балети «Пригоди солдата Пешкіна», «Чарівники зими», «Педагогічна поема» (Ленінград), оперети «Охтінській міст», «Не хочу бути королем» і ін.

Особливу сторінку в його творчості займає музика до фільмів «Гардемарини, вперед», «Віват гардемарини», «Шукайте жінку», «Небесні ластівки», «Важко бути богом». Одна з найвідоміших робіт – пісні до кіноепопеї «Віват, гардемарини!». Народну славу Віктору Михайловичу принесли саме вони.

За музику до фільму «Віват, гардемарини!» Віктор Лебедев удостоєний безлічі нагород. Та й сам композитор не приховує, що саме цей фільм підніс його на музичний Олімп. Але автором однієї роботи він себе не вважає. Пісні Віктора Лебедева звучать в більш ніж ста радянських фільмах.

Він працював більше, ніж з 40 режисерами, серед них: Світлана Дружиніна, Алла Сурикова, Володимир Меньшов, Вадим Абдрашитов.

Життя та творчий шлях Людмили Гурченко надихнули до написання музики «Люди помирають від самотності».

Музика до хореографічної композиції «Люди помирають від самотності».

Жанр: інструментальний з речитативом;

Лад: мінорний (moll);

Форма: зі вступом та II частинами, I– фортепіанна мелодія(лірична)

II– оркестрована;

Кількість тактів: 64такти;

Музичний розмір: 4/4;

Темп: помірний, в кульмінації прискорення;

Вид: комбінований;

Хронометраж: 3.20 хв.

РОЗДІЛ 2.

ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору

Назва частини	Зміст
Експозиція	На сцені знаходяться дівчата, які уособлюють внутрішні переживання самотніх людей. Вони завмерли в різних позах. Поступово вони починають рухатись.
Зав'язка	На сцені з'являється солістка та рухається по діагоналі. Всі інші розходяться, утворюючи малюнок та виконують комбінацію.
Розвиток дії	Танцівники виконують танцювальні комбінації та переміщення, які базуються на психолого-емоційних переживаннях дійових осіб, та становлять подальший емоційний розвиток дії танцю.,
Кульмінація	Виконавці беруть солістку на підтримку.
Розв'язка	Кожен танцівник залишається самотнім, в своєму просторі.

2.2. Графічні таблиці твору та опис хореографічного тексту

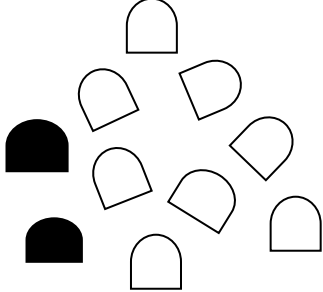
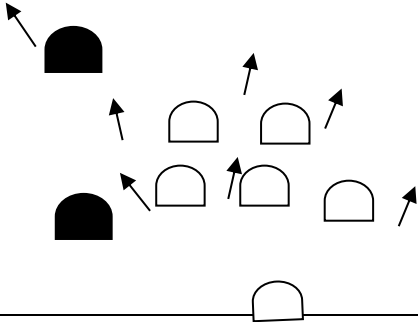
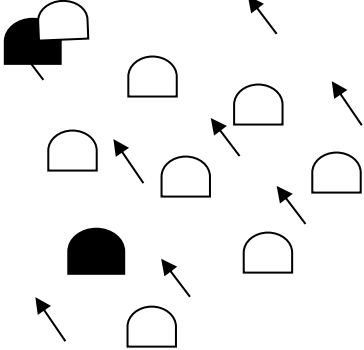
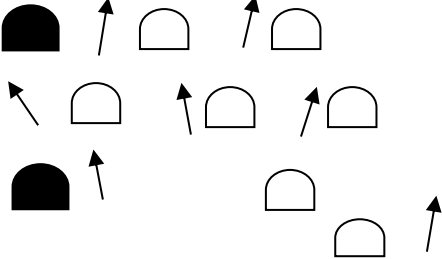
Графічна фіксація постановки оформлюється у вигляді таблиці, з використанням загальноприйнятих умовних позначок та скорочень.

Солісти

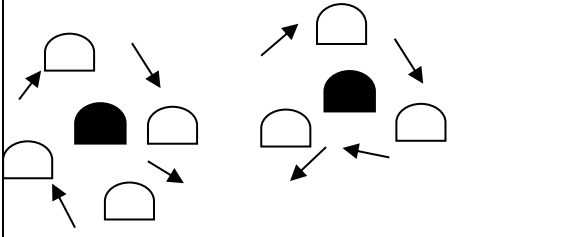
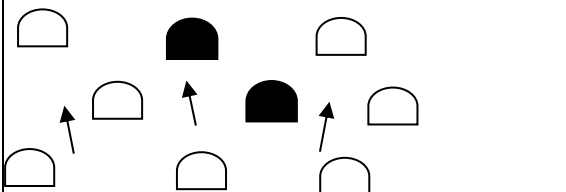
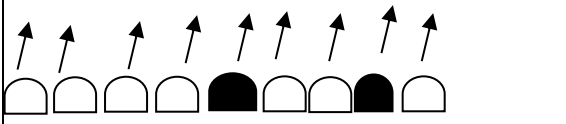
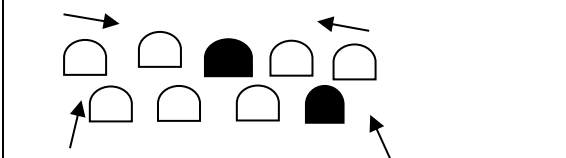
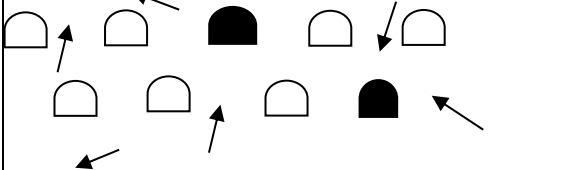
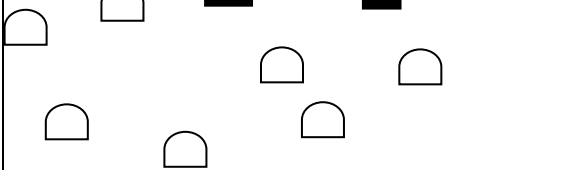
Спина дівчини - - обличчя дівчини

Напрямок руху

Рух по колу

Архітектоніка	Такти	Малюнок	Опис дії
Експозиція	1–4		На сцені знаходяться дівчата. Вони починають оживати, виконуючи рух тільки кистями.
	5–7		Дівчата виконують комбінацію.
Зав'язка	8–11		Танцівники переходять в 4 діагоналі.
	12–15		Дівчата виходять на 3 лінії. Виконують комбінацію.

Розвиток дії	16–22		Виконавці перебудовуються в 1 лінію.
	23–30		Танцівники перебігають на 3 діагоналі. Виконують комбінацію.
Кульмінація	31–32		Виконавці сходяться в 3 лінії, близько один до одного.
	33–35		Перебудовуються на 3 лінії.
	36–38		По колу виконують комбінацію, а солістка залишається в центрі кола.

	39–43		Танцівники переходять на 2 кола, в центрі яких знаходяться солісти. На останній такт переходять на 3 лінії.
	44–47		Виконавці роблять комбінацію.
Розв'язка	48–51		Перебудовуються в 1 лінію.
	52–57		Виконавці збігаються в 2 лінії, які знаходяться близько один до одного.
	58–61		Розходяться на 2 широкі лінії. Виконуються комбінацію.
	62–64		Виконавці розходяться в різні точки зали.

Запис композиції.

№	Картинка	Такти	Секунди	Дійові особи
	На сцені знаходяться дівчата	1–4	00.14	Дев'ять дівчат
2	Дівчата розходяться в 3 лінії та роблять комбінацію.	5–7	00.28	Дев'ять дівчат
3	Переходять на 4 діагоналі	8–15	00.44	Дев'ять дівчат
4	Дівчата розходяться на лінію	16–22	1.24	Дев'ять дівчат
5	Дівчата розбігаються на 3 діагоналі. Комбінація.	23–30	1.46	Дев'ять дівчат
6	Виконавці виконують grand jete виходячи на 3 лінії.	31–32	1.57	Дев'ять дівчат
7	Дівчата рухаються по колу.	33–38	2.05	Дев'ять дівчат
8	Розбігаються на 2 кола, в центрі яких знаходяться солісти.	39–43	2.16	Дев'ять дівчат
9	Розходяться на 2 лінії та виконуються комбінацію.	44–51	2.33	Дев'ять дівчат
10	Сходяться в 2 лінії, близько один до одного.	52–57	2.39	Дев'ять дівчат
11	Розходяться на 2 лінії, широко один від одного, в шаховому порядку.	58–59	2.43	Дев'ять дівчат

12	Виконавці виконують комбінацію на оберти.	60–61	3.10	Дев'ять дівчат
13	В партері переходять в різні точки сцени та приходять в пози.	62–64	3.22	Дев'ять дівчат

Рухи та комбінації описані у додатках (Додаток А)

2.3. Сценографія

Оформлення сцени. Наша хореографічна композиція не передбачає якогось спеціального оформлення сцени. Декорації лише будуть відволікати від дійства. Тому сцена оформлена просто – темно бордові завіси, ніяких додаткових декорацій. Вся увага глядача спрямована лише на виконавців.

Світлова партитура. Розписуючи світлову партитуру, ми взяли за ціль, щоб, протягом виконання всієї композиції, у глядача складалось враження, що він дивиться чорно-білий фільм. Світлова партитура розписана таким чином, щоб посилити відчуття самотності.

В експозиції світло приглушене, на сцені – півтемрява. З появою солістів світло трохи посилюється, прожекторами висвітлюються саме солісти, масовка залишається у тіні. Поступово, з розвитком дії, світло все посилюється, а в кульмінації всі прожектори направлені на солістку. У розв'язці світло на сцені поступово згасає, а згодом - сцена повністю занурюється у темряву. Така кінцівка лише посилює емоційний стан глядача, та спонукає глибше замислитись над сенсом хореографічної композиції.

Опис костюмів

Вільний танець, нащадок балету і імпульсивної імпровізації, що виражає почуття і емоції не гірше крику або пісні. Костюм для

контемпорарі може бути умовністю, але може бути і способом додаткового вираження себе, через одяг.

Для нашої хореографічної композиції нами було обрано простий та зручний одяг, який не сковує танцівника, дозволяє вільно виконувати складні комбінації, підтримки, рухи.

Жіночий костюм солістки – тунікоподібна сукня бордового кольору на бретелях. Тканина легка, повітряна (стрейчшовк). Довжина сукні – до коліна. Така довжина не буде заважати виконувати різні комбінації танцю, в тому числі і партерні. Під сукню одягається купальник тілесного кольору, який зовсім не помітно. Цей елемент допомагає витримати естетику сценічного костюму. Волосся танцівниці розпущено, лише трохи прибрані пасма волосся попереду. Хореографічна композиція виконується босоніж.

Жіночі костюми масовки – тунікоподібні сукні, пошиті з легкої летючої тканини, чорного кольору. Волосся розпущене, передні пасма зібрані на потилиці. Танцюють босоніж.

Чоловічий костюм соліста та масовки – чорні сорочки та брюки класичного крою з еластичної тканини біфлекс. Танцюють босоніж.

Костюми не мають жодних прикрас і всі одного фасону, щоб не відволікати увагу від найголовнішого – від танцю.

ВИСНОВКИ

Працюючи над кваліфікаційною роботою на тему «Особливості виразних засобів хореографічного стилю контемпорарі», ми визначили мету, яка полягає у дослідженні особливості психологічного стану самотності людини та створенні хореографічної композиції на основі лексики стилю контемпорарі.

Для досягнення мети творчої роботи, нами були поставлені певні завдання, виконавши які, ми зробили наступні висновки:

Визначили та проаналізували історичну основу твору, з якої дізнались, що зародження контемпорарі, як танцювального напрямку, сталос на заході ще в 50-х роках минулого століття. Згідно з одними джерелами батьківщиною контемпорарі є Америка, інші називають Центральну Європу. Contemporary dance – стиль сучасного сценічного танцю, що розвинувся зі стилів модерного та постмодерного танцю. Дослідивши феномен самотності ми встановили, що він має багатоманітні форми і прояви. Самотність – це особливий емоційний стан людини, при якому він відчуває свою непотрібність і не відчуває самого себе. Самотня людина втрачає відчуття самого себе через відсутність контактів з іншими людьми, він провалюється в порожнечу, в якій його, як особистості, немає.

Основою для хореографічної композиції став біографічний фільм про життя та творчий шлях Людмили Гурченко - «Людмила Гурченко в блеске одиночества», в якому дуже вражає сила духу актриси. Незважаючи на всесвітню відомість та яскраве і публічне життя, ніхто насправді не знав наскільки вона була самотньою. Ми склали лібрето, охарактеризували хореографічні образи та визначили архітекtonіку постановки. Експозиція – вступна частина композиції, що вводить глядача в дію. З експозиції стає зрозуміло, що це танець в стилі контемпорарі. Зав'язка є початком дії, в ній розвивається сюжетна лінія

твору. Динамічний розвиток дії зробив нашу композицію виразною, та розкрив основний зміст танцю. Вершиною хореографічного дійства є кульмінація, як крик душі самотньої людини. Розв'язка завершує сюжет та малюнок танцю, але несе в собі ідею чогось недоговореного та змушує глядача замислитись над можливим подальшим перебігом подій.

Обравши музичний супровід ми повністю проаналізували його, змонтували за нашою необхідністю, визначили лад, форму, розмір, темп, загальну кількість тактів та хронометраж.

Графічно фіксуючи хореографічну композицію, ми зробили таблицю, в яку внесли малюнки танцю з зазначенням архітекtonіки та кількості тактів.

Наступним етапом роботи була розробка сценографії. За нашим задумом на сцені не повинно бути ніяких декорацій, вся увага глядача спрямована лише на дійство. Темно-бордові завіси – ось і все оформлення. Така декорація на нашу думку лише підкреслить стан самотності.

Розробляючи костюми, ми використовували тунікоподібні моделі суконь чорного кольору для дівчат та сорочки і брюки класичного крою, також чорного кольору для хлопця. Акцент на солістку ми зробили обравши темно-бордовий колір сукні.

Світло на сцені відіграє важливу роль. Розписуючи світлову партитуру, ми взяли за ціль, щоб, протягом виконання всієї композиції, у глядача складалось враження, що він дивиться чорно-білий фільм. Сцена майже завжди у півтемряві, промені прожекторів ніби освітлюють окремих дійових осіб, залишаючи всіх інших в напівтемряві, тим самим підкреслюючи їх самотність.

Розробивши композицію танцю, використовуючи графічний запис малюнків танцю, ми створили хореографічну композицію «Безмолвна безодня», і тим самим виконали всі завдання нашого дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреева Ю.І. Танцетерапія / Ю.І. Андреева. – Москва, 2005. – 43 с.
2. Андреева Г.М. Соціальна психологія / Г.М. Андреева. – М.: Аспект Пресс, 2001. 384 с.
3. Андрусенко В.А. Словарь душевных и духовных терминов / В.А. Андрусенко. – Екатеринбург, 1993. – 30 с.
4. Бакштейн И. Как нам опознать современное искусство / Иосиф Бакштейн. – Москва, 2007. – С. 89 – 99.
5. Барлоу У. Техника Александра / У. Барлоу. – Англія, 1995. – 63с.
6. Власов В.Г. Авангардизм. Модернизм. Постмодернизм: терминологический словарь / В. Г. Власов, Н. Ю. Лукина. – Спб, 2005. – 320 с.
7. Головин С.Ю. Словарь практического психолога / С.Ю.Головин. – Минск Харвест, 1997. – 580 с.
8. Кон И. Многоликое одиночество / И. Кон. – М. Просвещение, 1990. С. 162 – 170.
9. Конюхов Н.И. Словарь-справочник по психологии / Н.И.Конюхов. – М., 1996. – С.25–46.
10. Коротков А.Э. Все про танец / А.Э. Коротков. – Кіровоград : ТЦ Облкомплексу, – 1999. 90 с.
11. Корчагина С.Г. Генезис, виды и проявления одиночества / С.Г.Корчагина. – М.: Московский психолого–социальный институт, 2005. – 196 с.
12. Kroker A. The Postmodern Scene / A. Kroker, D. Cook // *Premiers per en dance modern*. – Paris, 1989. – 2010 – P. 19–28.
13. Лиотар Ж.Ф. Состояние постмодерна / Ж.Ф. Лиотар. – М.: Институт экспериментальной социологии, 1998. – 160 с.

14. Лукьянова Е. А. Дыхание в хореографии / Е.А. Лукьянова. – М.: Искусство, 1979. – С. 34 – 54.
15. Немов Р.С. Психология. В 3-х тт. Учебник для студентов высших и пед. учебных заведений / Р.С. Немов. – М.: Владос, 1997. – 688с.
16. Пепло Л.Э., Мицели М., Мораш Б. Одиночество и самооценка / Л.Э.Пепло, М.Мицели, Б.Мораш. – М.: Прогресс, 1989. – С. 169–191.
17. Полятков С. С. Основы современного танца / С.С. Полятков. – Ростов-на-Дону Издательство: Феникс, 2004. – С. 58-61.
18. Полятков С.С. Основы современного танца / С.С. Полятков. – Ростов-на-Дону Феникс, 2005. – 80 с.
19. Райгородский Д.Я. Самосознание и защитные механизмы личности / Д.Я. Райгородский. – С.: Издательский дом «Бахрах – М», 2001. – 261с.
20. Рубаненко А.М. Танец длиною в жизнь / А.Рубаненко. – Новгород ННГАСУ, 2000. – 38 с.
21. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. / С.Л. Рубинштейн. – М.: АСТ, 1996. – 225 с.
22. Симеонова Л. Человек рядом / Л. Симеонова. – М., 1989. – С.11.
23. Сіляєва В.І. Жіноча самотність як психологічна проблема / В.І.Сіляєва. –М., 2000. – С. 33–35.
24. Слободчиков И.М. Современные исследования переживания одиночества / И.М. Слободчиков. – Спб., 2007. – С. 27 – 34.
25. Столяренко Л.Д. Основы психологии / Л.Д. Столяренко – Ростов-на-Дону: Феникс, 1997. – 736 с.
26. Титаренко А.И. Анти идеи: Опыт социально–этического анализа / А.И. Титаренко. – М., 1984. – с.21.
27. Тихонова Є. Історія танцю: від міфів до реальності / Э.Тихонова. –М., 2004. – С.26 – 48.

28. Фельденкрайз М. Искусство движения. Уроки мастера / М.Фельденкрайз. – Москва ЭКСМО, 2003. – С.43 – 65.
29. Фельденкрайз М. Осознание через движение. Оздоровительные движения для личностного роста / М. Фельденкрайз. – Москва, 1994. – с. 193.
30. Феррари К. Танец жизни. Одиночество женское и мужское / К.Феррари – К.: Наук. думка, 1995.– 170 с.
31. Филиппова Л.В., Рубаненко А.М. Спонтанный танец как вид телесной культуры / Л.В. Филиппова. – Новгород, 2001. – С. 25–67.
32. Хавилер Д.С. Тело танцора / Д.С.Хавилер. – Великобритания, 2004. – С. 43–56.
33. Хараш А.У. Психология одиночества / А.У. Хараш. – К., 2000. – С. 34-67.
34. Харламенкова Н.Е., Бабанова И.В. Стратегии самоутверждения и ценностные предпочтения одинокого человека. / Н.Е. Харламенкова. – Спб., 1999. – С. 21–28.
35. Шариков Д.І. Contemporary dance у балетмейстерському мистецтві: навчальний посібник / Шариков Д.І.. – К. : КиМУ, 2010. – 173 с.
36. Швалб Ю.М., Данчева О.В. Одиночество / Ю.М. Швалб, О.В.Данчева. – К.: Украина, 1991. – 270 с.
37. Шестаков В.П. От этоса к аффекту / В.П. Шестаков. – М.: Политиздат, 1975. – 195 с.
38. Эриксон Э. Детство и общество. / Э. Эриксон. – Санкт-Петербург, 1996. – С. 45 – 54.
39. Ялом И. Когда Ницше плакал /И. Ялом. – М.: ЭКСМО, 2001. –416 с.
40. Ялом И. Экзистенциальная психотерапия / И. Ялом. – М., 2000. – 45 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Опис рухів та комбінацій (за тактами)

Музичні такти	Опис руху
1–4	Дівчата знаходяться в різних позах на середині сцени. Починають плавні рухи кистями.
5–7	Солістка робить 3 кроки, потім приєднуються 2 дівчини та виконують стрибок в tilt, переходячи в 4 позицію ніг. Всі дівчата роблять tour з 4 позиції en dedans, переходять на одне коліно, друга витягнута, руки закривають очі, і по черзі розкриваються в 2 позицію. Виконують перекат та виходять на ліву ногу, праву піднімають на 90° назад, руки залишаються в 2 позиції.
8–15	Contraction усього тіла на лівій нозі. По лініям виконують hinge. Перекид через плече назад з однією ногою вгорі. Роблять кроки по колі навколо себе виходячи на 2 ноги. 3 стрибка на 2 ногах, корпус contraction. Переходять на 3 лінії. Виконують 3 випади, з кожним разом піднімають ноги вище і вище. В повороті grand jete. Залишаючись на лівій нозі, права піднята догори, долоні лежать на підлозі, корпус опущений донизу. Виходячи на 2 ноги port de bras назад, права рука проводиться по обличчю.
16–22	Переходять в одну лінію та роблять нахил розслабленим корпусом в праву сторону,

	доторкуючись один до одного. Нахил виконуються по черзі, починають з правої сторони. Остання дівчина падає на підлогу. Інші виконують demi-plié по 2 позиції обличчям один до одного (по парам) тримаючись лівими руками. Виростаючи одні дівчата стають позаду, та піднімають праву ногу на 90°, а інші залишаються на місці та піднімають ліву ногу на 90°. Через одного роблять пережат на підлозі, та стрибок в повороті, ноги в 2 позиції. Дівчата падають на коліна через підйоми. Біг в 3 діагоналі.
23–30	Виконують по 2 позиції side contraction, права рука підіймається в 2 позицію, ліва залишається вздовж корпусу. Port de bras назад. Виконавці виконують падіння на коліна через підйоми, виходячи на руки роблять розніжку, шпагат на ліву ногу. По парам берізка, ноги в 4 позиції. Каноном відштовхуються від підлоги 2 руками, та переходять через коліна в 4 позицію, tour en dehors. Збігаються в купу в центр сцени. Солістку беруть на підтримку.
31–33	Дівчата виконують grand jete в 3 лінії. Drop корпусом та рукою в сторону вправо потім вліво. Пережат по підлозі вперед.
34–38	По колу 2 tour en dedans, 2 лабільних повороти. Drop корпусом та рукою в сторону вправо потім вліво. В повороті стрибок, ноги в 5 позиції, приходячи на підлогу. Свінг лівою ногою в центр кола. На слайд правою ногою. Tour en dehors на правій нозі, ліва на passe.

39–43	Біг в 2 кола, солісти в центрі, стрибок в 2 позиції, коліна піджимаємо до живота, glissade в сторону. Та перегин назад. Солісти стають в 2 позицію, виконують вільні рухи руками. Інші падають в baby position. Берізка ноги разом. Виконавці за імпульсом в лікті перебігають в 2 лінії.
44–51	Кидок правої ноги в ecartte руки піднімаються в 3 позицію. Tombe та tour en dedans. В повороті ferme. Перекат на правій нозі. Слайд лівою ногою в праву сторону. Дівчата виростають roll up по 2 позиції.
52–57	Виконавці переходять в 2 лінії, близько один до одного. Виконують drop по 2 вузькій позиції. Пауза. Розбігаються в 2 широкі лінії.
58–59	З правої сторони по черзі виконавці біжать, штовкаючи один одного.
60–61	Виконують роблять оберти спочатку в tilt, потім обертас піджимаючи обидві ноги.
62–64	Дівчата перекатами, стрибками, поворотами приходять в різні точки сцени. Стаючи в пози та завмираючи.

Додаток Б

Додаток В